

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NO. 245. — STEV. 245.

NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 18, 1928. — ČETREK, 18. OKTOBRA 1928.

TELEFON: CORTLANDT 2876
VOLUME XXXVI. — LETNIK XXXVI.

Smith napadel republikansko gospodarstvo.

KAR GOVORE REPUBLIKANCI O PROSPERITETI, JE BAJKA

Zapustil je Sedalijo, da odpotuje v Chicago, potem ko je obdolžil Hooverja prevare. — Množice so pozdravljale napad. — Potrebno delo je bilo zanemarjeno, — je trdil governor.

Na Smithovem posebnem vlaku na poti v Chicago, 17. oktobra. — Po ostrem napadu na republikansko ekonomijo, v katerem je obdolžil Herberta Hooverja, da je dajal napačna ugotovila, se je obrnil governor Smith proti Chicagu, na zadnjem delu svojega potovanja, da si pridobi zapadne glasove.

Zjutraj se je lotil dela z govorom, katerega bo imel v petek zvečer, predno se bo vrnil na Iztok.

Smith je govoril proti Coolidgeovi administraciji ob divjem odobravanju na prostornem trgu v Sedaliji včeraj zvečer. Pred 15,000 osebami v avditoriju in 30,000 nadaljnimi izven njega, je dvignil obdolžitev, da so Hoover, zakladniški tajnik Mellon, podtajnik Ogden Mills in budžetni ravnatelj Lord namenoma varali javnost glede komparativnih stroškov vlade izza 1921.

Smith je trdil, da so se zvezni izdatki povečali za dvesto milijonov dolarjev preko te dobe, mesto da bi padli za dva tisoč milijonov, kot trdijo republikanci.

— Povečanje v lastnem departmentu Hooverja, — je rekel Smith, — je znašalo šest milijonov dolarjev. Označil je Coolidgeovo ekonomijo kot "myth" ali pravljičico, ki je bila povedana in zopet povedana, da se prikrije "namensko trošenje, neuspešno. upravo in splošno trošenje v Washingtonu.

Smith je zadal silen udarec republikancem, in niti predsednik Coolidge ni ušel njegovemu sarkazmu. Tukajso njegove besede, katere je izrekel glede Hooverja:

— Poglejmo, kakšen prispevek k slikanju te lažnjive slike (o Coolidgeovi ekonomiji) je napravil republikanski kandidat, Mr. Hoover. Vzel je čopič v svoje roke ter naslikal del slike v svojem sprejemnem govoru, ko je rekel:

— S strogo ekonomijo se je skrhilo zvezne izdatke za \$2,000,000,000 na leto.

Nato pa je spravil Smith množice kvišku, ko je izjavil:

— Nobenega bolj zmotljivega ugotovila, bi ne bilo mogoče podati kot je bilo to, in mož, ki rabi številke na tak način kot Mr. Hoover, me preseneča, da ni podal ameriškemu narodu še več ugotovil take vrste. On ve prav tako dobro kot jaz in vi, kakšna je razlika med vladnimi stroški leta 1921 in 1927, kajti to je razlika med vodenjem vlade v časih vojne in v časih miru.

— Tega pa ni mogoče na noben način pripisovati republikanski ekonomiji.

S sarkazmom in hladnimi številkami je skušal dokazati, da je takozvana Coolidgeova ekonomija le bajka, ustvarjena od republikancev v politične svrhe.

— Celo tako pozno kot v petek zvečer, — je nadaljeval, — je skušal zakladniški tajnik Mellon izpopolniti to sliko, ko je rekel:

— Tak je rekord administracije, kar se tiče nje finančne politike. To je konstruktiven rekord in tak, da govori sam zase. Kljub temu pa skuša jo governor Smith in drugi demokratični govorniki odrekat kredit za uspehe Coolidgeove administracije kot skrčenje dolgov, davkov in izdatkov.

DEMOKRATSKI NOMINIRANEC

governor Alfred E. Smith, njegova žena in hči.

ZADNJI DNEVI REPUBLIKANSKE PREDSEDNIŠKE KAMPANJE

Ko se bliža kamanja svojemu koncu, se bo Hoover pomešal med volilce ter skušal vprizoriti več oseb nih nastopov s kratkimi govori o političnih vprašanjih.

WASHINGTON, D. C., 17. oktobra. — Herbert Hoover bo izpremenil štil svoje kampanje v zadnjih dveh tednih pred volitvami, da nudi več javnih nastopov. To ga bo ohranilo v očeh javnosti tekom kritičnih zaključnih dni, ko bo njegov demokratični nasprotnik governor Smith neprestano na govorniškem potovanju.

Napravili so načrte za "front porch" kampanjo v njegovem glavnem stanu tekom bodočega tedna, nakar bo imel svoj glavni govor ter bo odpotoval v Kalifornijo na volitve.

Hoover bo najbrž nagovoril delegacijo iz različnih držav. S temi sredstvi se ne bo le ohranil v očeh javnosti, pač pa imel tudi priliko za misijonarsko delo.

Republikanci upajo zmagati v Maryland ter so tudi optimistični glede perspektiv v Virginiji, ki je bila dosedaj trdna demokratična država.

Hoover upa napraviti več kot par pozdravnih nagovorov. Dotaknil se bo direktno kampanjskih vprašanj.

Svetovaleci svetujejo republikanskemu kandidatu, naj posveti kampanjskim vprašanjem najmanj en improviziran govor, katerega bo imel na svoji poti na zapad. Hoover namerava napraviti več improviziranih govorov na tem potovanju.

Hoover je bil zelo razveseljen nad njegovim sprejemom v Massachusetts. Vsled navdušenja, katero je vzbudil med množicami, so dali številni njegovi prijatelji izrazu mnenju, da bi se moral muditi več med navadnimi ljudmi.

Republikanski kandidat je posvetil danes svojo pozornost svoemu govoru v New Yorku, ki bo obstajal iz splošne razprave več vprašanj, s posebnim poudarkom na odnošaje med vlado in biznesom. Kot v bostonskem govoru bo seveda na vse pretege hvalil republikansko "prosperiteto".

REDNA ZRAČNA SLUŽBA PREKO ATLANTIKA

Dr. Eckener, zgraditelj in pilot vodljivega balona "Graf Zeppelin", je izjavil, da mu bo mogoče v štirih letih ustanoviti redno zračno zvezo med Ameriko in Evropo.

Včeraj je priredil časnikarski klub v New Yorku dr. Eckenerju banket, in pri tej priliki je slavni nemški zrakoplovec razodel par svojih načrtov za bodočnost.

Rekel je, da upa ustanoviti tekom štirih let redno zračno zvezo med evropskim in ameriškim kontinentom. Dela se bo lotil takoj, kakorhitro bo imel na razpolago dovolj denarja.

Zaenkrat namerava zgraditi štiri vodljive balone, ki bodo proizvajali znatno večjo naglieo kot pa "Graf Zeppelin". Prevažali bodo potnike in pošto.

V to svrhu bi potreboval štiri milijonov dolarjev. Osem milijonov za balone, šest milijonov pa za ogromno lopo.

Prevoznina za potnike bi bila precej draga, dočim bi znašala pristojbina za pismo kvečjem dve marki.

Vožnja bi trajala 45 ur.

Ženska zapustila dva milijona in pol.

MAYS LANDING, N. J., 17. oktobra. — Oporoka Mrs. Margaret Walsh Duncan, lastnice Continental hotela v Atlantic City, je razkrila dejstvo, da je zapustila približno dva milijona in pol dolarjev. Večina tega premoženja pripade njenemu možu, Thomas Parks Duncan kot "trust fund".

W. Z. Foster aretiran.

WILMINGTON, Del. 17. okt. Policijska je navela na sestanek delavske (komunistične) stranke včeraj zvečer, razgnala kakih 500 udeležencev ter aretirala W. Z. Fosterja, komunističnega predsedniškega kandidata, ki je ravno govoril.

Foster, ki je baje svaril pred zagovarjanjem enakosti med črnci in belimi ali pozivjal na vstajo, je bil pozneje oproščen ter rekel, da ne bo več govoril v Wilmingtonu. Rekel pa je, da se bo nadaljevalo s komunističnimi sestanki.

15 nadaljnjih policistov pridržanih v Phila.

PHILADELPHIA, Pa., 17. okt. Število članov občinske policije, ki so bili aretirani tekom preiskave glede korupcije in zločina, se je približalo danes polovici stotine, po aretaciji petnajstih nadaljnjih članov policijske sile.

Aretacije so prišle kot posledica pogovora med okrajnim pravnikom Monaghanom in Al ter Ferguson Hendrie, ki sta baje največja prevažalca piva v mestu.

Brata Hendrie sta bila aretirana v zvezi s preiskavo posebne velike porote glede butleganja, policijske korupcije in gangvni umorov.

William Frantz, policijski kapitan, deset občinskih detektivov, trije okrajni policisti in en poseben policist so bili obtoženi izsiljevanja. Pet detektivov je bilo aretiranih že poprej radi sprejemanja podkupnine.

GOVERNER ODKLONIL PROŠNJO ZA POMOŠČENJE HICKMANA

Governor Young je odklonil pomilostitev mladega Hickmana, ki je umoril deklico v Los Angeles. Preiskava njegovega duševnega stanja je zadnje upanje, in jetniški warden jo lahko odredi.

SACRAMENTO, Cal., 17. oktobra. — William Edvard Hickman, ki je bil obsojen na smrt radi umora dvanajstletne Marion Parker iz Los Angelesa, je bil včeraj bližje vislic, ko je governor Young iz Californije odklonil vsako vmešavanje v njegovo eksekucijo, določeno za prihodnji petek zjutraj v San Quentin jetnišnici.

PRVA SMRTNA OBSODBA NA ITALIJANSKEM

Maggiore je bil obsojen po postavi, uveljavljeni leta 1926, ker je ustrelil dva fašista. — Tekom obravnave je bil vesel.

RIME, Italija, 17. oktobra. — V prvi izza ujedinenja Italije, torej po sedemdesetih letih, je bila izrečena v mestu Lucca smrtna obsodba.

Na smrt je bil obsojen Michele della Maggiore, ki je dne 16. maja ustrelil dva fašista.

Usmrčen bo tekom štirindvajsetih ur, če prej ne prosi kralja za milost.

Tekom vse obravnave je bil Maggiore jako cinčen. Ko je sodnik proglasil smrtno razsodbo, se je veselo zakrohotal ter pomembno zapetil z roko.

Njegov tovariš Bruno Spadoni je bil obsojen na osemnajst let ječe.

Sodišče je napadalec sodilo po posebni postavi, katero je uveljavil leta 1926 Mussolini, par dni zatem, ko je bil vprizorjen atentat na njegovo življenje.

Dame Terry zapustila \$100,000.

LONDON, Anglija, 17. oktobra. Zapuščina pokojne Dame Ellen Terry, slavne igralkice, znaša približno sto tisoč dolarjev.

Governor Young je objavil, da je Hickman duševno zdrav in da je bil deležen pravičnega procesa — in sicer takoj po konferenci z Jerome Walshom, zagovornikom Hickmana in Thomas Hickmanom iz El Paso, Texas, očetom na smrt obsojenega mladeniča. Prošnjo za eksekutivno milost sta vložila oba na temelju izjave, da je bil morilec blazen in vsled tega neodgovoren za njegova dejanja.

Governor je prejel pismo od Hickmanove matere, ki živi v Kansas City, v katerem ga je prosila, naj se sodbo njenega sina izpremeni v doživljensko ječo.

Governor Young je povedal Walshu, da je ostalo le še eno upanje da se reši Hickmana vislice. Warden San Quentin jetnišnice odredi lahko preiskavo glede duševnega zdravja jetnika.

Warden pa najbrž tega ne bo storil in Hickman bo moral v petek zjutraj umreti, kot določeno po postavi.

Blimp premagal vihar.

BELLEVILLE, Ill., 17. okt. — Armadni vodljivi blimp, RS-1, omajan od težkega dežnega viharja v Tennessee, je prišel varno nazaj v svojo lopo na Scott Field, potem ko so častniki na postojanki preživeli par nemirnih ur.

RS-1 se je udeležil v pondeljek manevrov ob priliki konvencije Ameriške legije. V bližini Memphisa pa je začel v strašen dežni vihar ter je mogel napredovati le skrajno počasi. Tudi poškodovan je bil nekoliko.

DENARNA NAKAZILA

Za Vaše ravnanje naznanjamo, da izvršujemo nakazila v dinarjih in lirah po sledečem ceniku:

v Jugoslaviji		v Italijo	
Din.	1,000 \$ 18.40	Lir	100 \$ 5.90
"	2,500 \$ 45.75	"	200 \$11.50
"	5,000 \$ 91.00	"	300 \$16.95
"	10,000 \$181.00	"	500 \$27.75
"	11,110 \$200.00	"	1000 \$54.50

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma z našim zvezam v starem kruju v stanu znižati pristojbino za taka izplačila od 3% na 2%.

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30. — 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodisi v dinarjih lirah ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nam sporazumete glede načina nakazila.

IZPLAČILA PO POŠTI SO REDNO IZVRŠENA V DVEH DO TREH TEDNIH
"NUJNA NAKAZILA IZVEŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO \$1.—"

SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.
TELEPHONE: CORTLANDT 4687

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President

Louis Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelji in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

TUDI STATISTIKA

Pred kratkim se je vršila konvencija American Flint Glass Workers in pri tej priliki je bila sprejeta resolucija, v katerem je rečeno med drugim:

— Da se ameriški narod vedno bolj udaja pitju, je razvidno iz dejstva, da je ena sama steklarna producirala v enem letu 1,152,000 kozarcev za žganje. Neka druga steklarna je producirala v desetih mesecih 1,272,384 kozarcev za žganje. V Ameriki je še par drugih tovarn, ki producirajo skoro isto količino tega blaga.

To poročilo je nem, obenem pa dosti zgovoren dokaz, da se v Združenih državah ni še nikdar popilo toliko o-pojnih pijač kot izza sprejema prohibicijske postave.

Oficijelna ugotovila kanadskega trgovinskega departmента dokazujejo, da je bilo leta 1926 eksportirane-ga iz Kanade v Združene države za \$15,453,000 žganja.

Toda o vseh teh prepričljivih dokazih nočejo suhači ničesar slišati.

Pravijo, da se jih poslužujejo nasprotniki za orožje proti njim.

Toda prej ali slej bodo morali izpregledati.

Bolje je zanje, da izpregledajo prej, kajti če ne, bo prepozno.

MACDONALD V RAJHSTAGU

Pred petimi leti bi ne prišlo nikomur na misel, da bi bil bivši angleški ministrski predsednik MacDonald navdušeno sprejet v nemškem rajhstagu.

Toda v petih letih se je sentiment v Evropi jako izpremenil.

Kajti sicer si skoro ni mogoče misliti, da bi nemški poslanci pozdravili v rajhstagu bivšega angleškega ministrskega predsednika ter navdušeno ploskali njegovim izvajanjem.

MacDonald je govoril tudi o vojni krivdi ter javno konstatiral, da Nemčija ni sama odgovorna za vojno, ampak da so te odgovornosti deležni več ali manj vsi narodi, ki so se vojne udeležili.

Taka ugotovitev prija Nemcem. Posebno nemškimi junakerjem.

Namen MacDonalldovega govora je bil povsem odkritosrčen.

On si resno prizadeva zblizati evropske narode ter ustvariti med njimi prijateljstvo, kar je edini pogoj skupnega napredka.

MacDonald lahko ustvari boljše odnose s Anglijo in Nemčijo kot jih je pa skušal ustvariti lord Haldane, ki se je bil podal leta 1913 v Berlin.

In pri vsem tem govori danes MacDonald kot privatni angleški državljani, dočim je govoril Haldane v imenu vlade.

MacDonalldovo poslanstvo je isto kot bi bilo poslanstvo kakega ameriškega bivšega predsednika ali bivšega državnega tajnika.

Govoril bi v svojem imenu, ne pa v imenu stranke, ki je na krmilu.

Enkrat se je bilo to že zgodilo, namreč tedaj, ko je colonel Roosevelt potoval po Evropi.

Marsikaj, kar je tedaj povedal, ni bilo gospodom v Washingtonu po volji, dočim je Evropa navdušeno pozdravila njegove besede.

Rooseveltova misija je bila seveda povsem drugačna kot pa MacDonalldova.

MacDonalldov obisk v Berlinu je velike važnosti.

Ne samo v Angliji, pač pa tudi v Franciji bo povzročil obilo komentarjev.

Dopisi.

Sečlo-Moste pri Ljubljani.

Dne 1. oktobra t. l. umrla je po kratkem, mučnem trpljenju, previdena s tolažili svete vere, v 78 letu svoje starosti gospa Ivana Škulj, roj. Ogorec, stanujoča št. 12 Poljanska cesta, Ljubljana.

Nepozabno pokopnico pokopali smo danes 3. oktobra ob 6. uri popoldne na pokopališču pri Sv. Križu.

Pokojna zapustila je 2 sina in sicer Mr. Alojzija Škulja, blagajnika Sakser State Banke in Jožeta Škulja v New Haven, Conn. in dve hčeri, od katerih je ena trgovka v Ljubljani, a druga je soproga bivšega ministra in sedanjega narodnega poslanca g. Vesenjaka iz Maribora. Na njeni zadnji poti je spremljevalo veliko število prijateljev in znancev, neštivilni venci pokrivali so krsto na mrtvaškem vozu.

Prijatelju Škulju, ki je bil letos na oddihu v domovini in ki si pri slovesu pač ni mislil, da bo svoji mamici stisnil zadnjikrat roke in ji gledal v milo obličje, moje najpriščneje sožalje!

S posredovanjem agenture Ivan Kraker, Cie. Generale Transatlantique, so odpotovali danes 6. oktobra sledeči rojaki, oziroma rojakinje v Ameriko in se bodo vkreali 10. t. m. v Havre na brzopikar "He de France".

Smook Ana v Barberton, O.
Lautar Stanko, v Barberton, O.
Lužar Matevž, Cleveland, O.
Uršič Janez, Cleveland, O.
Vidmar Marija, Cleveland, O.
Vidmar Franc, Cleveland, O.
Dormiš Eliza, Cleveland, O.
Ratič Mary, Cleveland, O.
Centa Frank, Cleveland, O.
Kosmač Valentin, Girard, O.
Stucin Luka, Los Angeles, Cal.
Staut Louis, Milwaukee, Wis.
Staut Adele, Milwaukee, Wis.
Jaketič Mihael, Pittsburgh, Pa.
Pavlač Matija, Pittsburgh, Pa.
Adlešič Frank, Pittsburgh, Pa.
Filipič Ivana, Turtle Creek, Pa.
Tisel John, West Allis, Wis.
Jurjevce Srečko, West Newton, Pa.

Pred nekako tremi tedni je prišla v Gor. Jarše na poset Miss Tessie Pirnat, sestra znanih rojakov Mike, Andrew in John Pirnata, v Stob je prišla Mrs. Marija Stasič roj. Lovše s svojim možem. Na obisku se nahaja v Domžalah tudi Mrs. Pavlič, hčerka v New Yorku dobro znanega "strica" Podborška. Govori se, da bo Miss Pirnat v kratkem stopila pred altar s svojim izvoljenim, da se bo s tem uresničila želja dveh se dolgo ljubečih src. Pri gospe Štaeunski v Stobu se je oglašila štokljka, (zdi se mi, da cerkven žegen le pomaga).

Letošnja sezija v naših letovisih je izpadla v splošno zadovoljnost letoviščarjev in domačinov. Največ letoviščarjev je bilo letos na Bledu, kamor prihajajo radi Nemei in Čehi. So sicer povsem zadovoljni, ker pridejo z dobro valuto in se jim ne zdijo cene pretirane. Edino s pivom ni.

Letošnja sezija v naših letovisih je izpadla v splošno zadovoljnost letoviščarjev in domačinov. Največ letoviščarjev je bilo letos na Bledu, kamor prihajajo radi Nemei in Čehi. So sicer povsem zadovoljni, ker pridejo z dobro valuto in se jim ne zdijo cene pretirane. Edino s pivom ni.

Edino s pivom ni.

Edino s pivom ni.

Edino s pivom ni.

Edino s pivom ni.

Edino s pivom ni.

Edino s pivom ni.

Edino s pivom ni.

Edino s pivom ni.

Edino s pivom ni.

Edino s pivom ni.

Edino s pivom ni.

so zadovoljni, ker jim je preveč voden. Cene za domačine niso posebno ugodne, posebno ako si hoče Slovek privoščiti postrvi. Jedel sem lansko leto z nekim odličnom, Vam dobro znanim gospodom, v nekem hotelu na Bledu postrvi, ki je bila namenjena za dva. Ostala sva pri tem oba lačna, a račun je bil Din. 80. to je \$1.50. Za ta denar se že dobi v New Yorku v boljšem restorantu najlepšo postrvi. Ker je na Gorenjskem v potokih mnogo imenovanih rib, je taka cena enostavno pretirana.

Kakor sem že zadnjič poročal, imamo vreme za trgatve jako slabo. Upi na dobro kapljico se ne bodo uresničili. V ponedeljek 1. t. m. je nastala huda nevihta s točo v novomeškem okraju, ki je padala prav na gosto na Trški gori. Toča je povzročila mnogo škodo na grozdju, v koliko ga še niso obrali. Belokranjci prinašajo, ali bolje rečeno pripeljejo na železnici grozdje celo iz Rozalnice in ga prodajajo v Ljubljani po Din 8 kg., grozdje zlahtne vrste pa celo po Din 12.

Pozdrav!

Joža.

Rawlins, Wyo.

Tudi jaz se hočem nekoliko oglasiti v listu Glasu Naroda, ki ga čitam že več let ter se mi je tako priljubil, da ne morem biti brez njega.

O delu nimam dosti poročati, ker tukaj v Rawlinsu so same železnice. Slovecev ni; samo dve slovenski družini. Vreme imamo jako dobro in ni navada, da bi v tem času padal dež kot je padal včeraj in danes.

V listu čitam, da so se tudi naši rojaki začeli jako zanimati za volitve. Dobro bi bilo, če bi še več rojakov povedalo svoje mnenje kot ga je naprimer dopisnik iz Farrell, Pa.

Mnogim je še v spominu ko so bili leta 1914 v Wyoming trije iz Evrope obsojeni na smrt. Tedaj je bil governor J. B. Kendrick, ki je rekel republikancem: Če jim ne daste pravične sodbe, jih bom jaz osvobodil.

On je danes senator ter še z naprej kandidira. Priporočam ga Slovence v Wyomingu, naj ga volijo.

Zdi se mi, da je tudi Al Smith precej priljubljen. Nekateri pravijo, da ne bo veliko razločka, če bo izvoljen Hoover ali Smith. Jaz pa pravim, da bo razloček kot noč in dan. Smith bo boljši za delavce, pa tudi kozarec piva nam utesne vrtniti. Smith pozna stremenje delavca, ker se je moral v svoji mladosti sam boriti za kosček kruha. Torej Slovenci, glasujemo za Smitha!

Pozdrav vsem Smithovim prijateljem, tebi Glas Naroda pa želim obilo uspeha.

Matt Siray.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"!

Slovensko Samostojno Bolniško Podporno Društvo
za Greater New York in okolice, ink.ODBOR 1927:
Predsednik:
FRANK HOTKO
403 E. 32nd Street,
New York CityPodpredsednik:
JOHN KALISKY
1645 — 1st Ave.,
New York, N. Y.Tajnik:
JOSEPH POGACHNEK
54 Ten Eyck Street,
Brooklyn, N. Y.Blagajnik:
PETER RODE
523 Alpha Place,
Glendale, L. I.Zapisnikar:
MARTIN CUREL
67 Scholes Street,
Brooklyn, N. Y.Mednarodni odbor:
ANTHONY KOSIRNIK
1913 — 56th St.,
Richmond Hill, L. I.FRANK LIPSHA
51 Morris Avenue,
Rochester, Canan, L. I.IGNACIO MURIC
114-66 Queens Ave.,
St. Albans, N. Y.

Kdor izmed rojakov ali rojakinj se ni član tega društva naj vpraša svojega prijatelja ali prijateljico ali pa enega izmed odbornikov za natančna pojasnila. V naročju se spozna kaj to pomeni.

To društvo je sicer najmlajše, toda najmočnejše bodisi v premoženju ali članstvu. Društvo je v tem kratkem času svojega obstanka izplačalo že skoro 12 tisoč bolnišnic in nad šest tisoč smrtnih podpore ter ima v blagajni skoro \$14,000.00.

Društvo zbira vsako tretjo soboto v svojih domovih gostov v Easttown Hall, 4 St. med drugo in tretjo Ave., New York.

ODLIKOVANA IGRALKA

V tekmi z Argentinci so zmagali pri igranju pola Amerikanci. Na sliko vidite ponosne zmagovalce.

Novice iz Slovenije.

Nenadna smrt v gostilni.

V neko gostilno na Sv. Petru česti je prišel vodja razsvetljavih naprav v opernem gledališču, 56-letni Josip Schoenberger, ki je živel v Ljubljani že od prevrata in se od početka udeleževal v svojem poklicu v gledališču.

V kuhinji gostilne je imel okrog 21. z znani daljšo debato o gostilniških zadevah, tekmo katere se je močno razburil. Po večerji je Schoenbergerju postalo nenadoma slabo, kar so opazili vsi gostje.

Prvo pomoč je Schoenbergerju nudil inž. Meneinger, ki je tudi takoj poslal po zdravnika dr. Hoeglerja. Toda zdravnik je mogel ugotoviti le smrt, ki je pravkar nastopila. O žalostnem nepričakovnem dogodku je bila takoj nato obveščena policija ter je službojuči dežurni uradnik odredil prevoz trupla v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Pokojni Schoenberger je bil v Ljubljani kot šaljiv in ljubezniv. Dunajčan skorodna popularna oseba, močno priljubljen zaradi svoje dovornosti.

Uboj in sleparije.
Široka mariborska okolica redno "rekrutira" ubijalce za porotno zasedanja. Za prihodnjo poroto je spet eden na vrsti: posestnik Franc Šoba iz Slivnice, ki je iz neznanega vzroka najprej močno ranil zŽENITNA PONUDBA.
Slovenec star 50 let se želi seznaniti s Slovenko, Hrvatko ali Nemko v svrhu ženitve. Imam svojo hišo in 5 otrok od 2 do 12 let. Pišite na: — Frank Kovačič, Box 1, Bentleyville, Pa.

V RIDGEWOOD SO ODDA opremljena soba, blizu polničnih in nudičnih železnice. — Vprašajte pri: Mrs. Murnik, 2391 Hughes St., Ridgewood, N. Y. (2x 18&19)

nožem 23-letnega dninarja Antona Zigarta, nekaj ur pozeje pa je v Polani (občina Ranče) istotako z nožem napadel 28-letnega dninarja Jožeta Znidarka iz Sp. Hoč. Znidarka so zvečer odpeljali v mariborsko bolnico, kjer je proti jutru umrl.

Sleparije s ponarejenimi menicami in raznimi dokumenti za izvajanje denarja iz denarnih zavodov se kar vrste. O eni taki slepariji so razpravljali pri zadnji poroti, druga je bila nedavno izvedena pri nekem mariborskem denarnem zavodu, tretjo pa sedaj preiskuje policija in bodo aretiranci najbrže jutri izročeni sodišču. Med akterji te sleparske afeje je tudi bivši šef "Balkan-Kredita", avstrijski dr. Zavljan Perschke, ki je izgnan iz Maribora. Ko so osumljence zasliševali pri policiji, je eden izmed njih skušal ubežati. Izmučnil se je iz sobe, na hodnik in preden so ga pogrešili, je bil že sredi mesta.

Naznanilo.
Naznanjamo prežalostno vest, da je naša ljubljena nezabna mamaANGELA PAKIŽ
po kratkem trpljenju, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, dne 4. oktobra 1928 ob 11. uri dopoldan v 72. letu starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pozemski ostanki drage preminule so bili v soboto, dne 6. oktobra ob 4. uri popoldne položeni k zadnjem počitku v Ribnici na Doljenjskem.

ŽALUJOČI OTROCI

ZAKAJ SO NAŠE POŠILJATVE
NAJCENEJŠE IN NAJHITREJŠE?
KER JE NAŠ PROMET NAJVEČJI IN KER SO NAŠE
ZVEZE V STAREM KRAJU NAJBOLJE VPELJANE!

Udobnost, ki izvira iz poslovanja v velikem obratu, pridejo našim strankam v korist.

Naši stroški za posamezna nakazila so manjši, v sled časa se cene pri nas nižje kot pri agenciji ali zavodu, ki mora poslati Vašo nakaznico v izvršnje v New York.

Hitrost našega poslovanja je nedosegljiva, radi našega velikega prometa lahko vzdržujemo tako obširne zveze, da se posveča našim nalogom največjo pozornost.

Naše denarno nakaznico oddajamo z vsakim trzoparnikom, ki odpre iz New Yorka — torej brez zamude in nadaljnjega posredovanja.

Naše cene so objavljene dnevno v listu "Glas Naroda". Za zneske nad \$200.— računamo primerno nižjo ceno, katere Vam radevolje sporočimo predno nam pošljete nalog.

Mi imamo največ poslov s strankami izven New Yorka, kar dokazuje, da se lahko okoristi z našim poslovanjem vsak, pa najbilo to tako daleč proč od poslovnega središča Amerike.

Pojdite torej Vašo prihodnjo denarno pošiljatev nam v izročitev.

SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET. NEW YORK

Peter Zgaga

Nekdo je takole označil pečarski stan oziroma pečlarje: Pečlar je možki, kateremu k sreči žene manjka.

Ne neki veselici sem ujel sledeče besede:

— Gospodična, vi me gotovo smatrate za velikega osla.
— Motite se, gospod. Jaz nikdar ne sodim človeka po zunanosti.

Vodnik je kazal izletnikom razne zanimivosti.

Najprej jim je razkazal grad, nato pa še grajsko dvorišče.

V kotu dvorišča je stal kamenit oder.

— Tukaj, gospoda, moja, — tukaj na tem odru je bila pa zadnja copernica sežgana.

— Kaj? Kako? — je vprašal ponižen možiček.

— No, tukaj je bila sežgana zadnja copernica.

— Motiš se, prijatelj. Ni bila zadnja ne. Ko boš hodil po krajih, kjer sem jaz doma, se pri meni ustavi in za mojo ženo vprašaj. Boš koj videl, da niso še zadnje copernice sežgale.

Zakonski mož je modroval:

— Življenje je polno nesoglasij in nasprotij. Kdor kaj pametnega trdi, mu takoj ugovarjajo. — Lažeš, ni res! — se je oglašala njegova ljubezniva žena.

Srečni oče je pripovedoval: —

Ja, prav vesel sem in prav zadovoljen. Tako lepega fantka smo dobili, da je sam dohtar rekel, da ni še nikdar tako lepega videl. Včeraj smo ga krstili. Najhujše je bilo, ker se nisva mogla z ženo sporazumeti zastran imena. Ona je zahtevala, naj bo Frank, jaz pa, da naj bo John. Parkrat sva se bila z hudo skregala. Ona je že jokala, jaz sem pa z vrati loputal. No, pa kot sem rekel, nazadnje sva se pa sporazumela, da je bilo obema prav. Fantka smo krstili za Franka.

Na sveta je dosti ljudi, ki pravijo, da so tako dobri, da bi najraje s levico ukradli samo zato, da bi lahko z desnico kako dobro delo napravili.

Pa res ukradejo z levico, z desnico ali pa kar z obema rokama. Dobra dela pa pozneje le ne napravijo.

Neki rojak je takole modroval:

— Moja žena tehta stošestdeset funtov. Pravi, da je dosti predebel. Vem pa za toplice, v katerih shujša človek vsako poletje za kakih dvajset funtov, če se natančno drži zdravniških predpisov. Tja jo bom poslal. Takole v osmih letih bo pa alfright.

V Ameriki so dvojevrstni ljudje. Taki ki pijejo in taki ki ne pijejo. Tisti, ki ne pijejo, so skoro brez izjeme vsi butlegarji.

Letalec Lindbergh je dobil licenco za vožnjo avtomobila v državi New York.

Nihče ni dvomil o Lindberghovi hrabrosti in neustrašenosti.

Toda s tem, da vozi po New Yorku avtomobil, se je ponovno izkazal za velikega junaka.

Na piknikih se vrše razne zabave: zbijanje lonca, šaljiva pošta, maček v žaklju, dirke itd.

Tudi metanje lesenega valjarja je postala priljubljena zabava.

Na nekem pikniku, ki se je vršil to poletje na Long Islandu je dobila prvo nagrado ženska, ki je vrgla lesen valjar štirideset jardov daleč.

Njen mož je zmagal v dirki s tem, da je prvi preletel razdaljo stotih jardov.

Ta dva sta menda kot ustvarjena druga za drugega.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

Mark Twain:

KAKO SEM SI ZDRAVIL NAHOD

Tistega dne, ko je nastal požar, sem našel nahod. Prehlađil sem se, ker sem prevneto gasil oženj.

Ko sem prvič kihnil, mi je svetloval prijatelj, naj si okopljem noge v vroči vodi in naj ležem v posteljo. — Tako sem storil. Tako za tem pa mi je svetloval drugi prijatelj, naj vstanem in se okopljem v mrzli prihi. — Tudi to sem storil.

Ko sem po prihi prišel na ulico, me sreča neki dober star varar iz rane mladosti in mi pravi, da zoper prehlad ni boljšega na svetu kakor bokal vroče in slane vode. Ta bi odpravila bolezen, kot bi jo z roko odnesel. Dejstvo je preseglo vsako pričakovanje. Mislim sem že, da mi bo od bljuvanja naša duša skozi nos. Radi tega smatram za svojo dolžnost, da svoje čitatelje resno svarim, naj pri lečenju nahoda za noben denar ne uporabljajo vroče slane vode. Morebiti je zdravilo dobro, ali jaz bi rekel, da je premočno. Če bi še kdaj dobil nahod in če bi mi bilo na izbero — bokal vroče slane vode ali potres — sam za trdno prepričan, da bi stokrat rajši prestal potres.

Ko se je umirila burja, vihar, ki sta hnela po mojem trebuhu, žolču in črevih in ko me niso več obiskovali dobrosrčni bratje, sestre in prijatelji, sem si zopet začel izposojati rutice za brisanje (svoje sem že uničil). Med kihanjem in usekavanjem jih nisem samo razpalar na čunje, ampak sem jih enostavno razpihal, kadar sem kihnil.

Tako je šlo to naprej, dokler slučajno med potjo ne naletim na neko žensko, ki je prihajala naravnost iz Zapada, kjer so zdravniki zelo redki in so jo okoliščine prisilile, da se pri hišnem zdravljenju izpopolni in spretno izuri, zlasti še za navadno, vsakdanje, "domače" bolezni. O najstarejših časih vemo iz Svetega pisma, da so Abraham, Noe in drugi živali čez tisoč let, a tudi oni so morali biti bolni — vsaj prehlajeni — in ker se o zdravnikih nikjer ne govori, je zgodovinska resnica, da so si tudi oni pomagali z "domačimi zdravili." Po mojem skromnem mišljenju je morala biti ta žena v znanju in umetnosti domačega zdravljenja zelo izveš.

ALI POTREBUJETE PERJE IN PUN NA POSTELJI?
Pišite našemu avtoru, ki vam bo poslal vzorci perja, katere potrebujete vsakomur. BREZPLAČNO. V zalogi imamo tudi blazine in pernice. Pišite na naslov: A. STETZ FEATHER CO., 128 Passaic Street, Passaic, N. J.

Znižana Brzojavna Pristojbina ZA NAKAZILA V JUGOSLAVIJO

Za denarna nakazila bodisi v dinarjih ali dolarjih računamo sedaj za nakazila potom direktnega brzojava v Jugoslavijo le

\$2.50

mesto kot do sedaj po \$4.—
Pristojbina za brzojavna pisma kot do sedaj po \$1.—.

Pristojbina za izplačila v dolarjih znaša 2% oziroma najmanj 60 centov za nakazilo.

SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street : : New York, N. Y.

Severni in Južni tečaj.

Vprašanje, je-li okrog severnega tečaja odprto morje ali suha zemlja, je zanimalo že stare raziskovalce polarnih krajev. Novejša doba raziskovanja polarnih krajev se pričena z ekspedicijo Fridjofa Nansena. Novejši raziskovalci so ugotovili, da tvori Severno ledeno morje okrog tečaja ogromno, več tisoč metrov globoko, morsko kotlino, da torej o pokojnem ne more biti govora. Polarna raziskovalca Petermann in Mercator sta trdila, da je Severno ledeno morje polno večjih in manjših otokov. To naziranje je ovrgel Nansen in leta 1909 je R. Peary Nansenovo stališče potrdil. Peary je namreč ugotovil, da je vse ogromno prostranstvo okrog severnega tečaja pokrito z velikim ledom, iz katerega mole visoke ledene gore, podobne gorskim grebenom. Kopnega Peary ni opazil nikjer. Led je bil tako debel, da ni mogel meriti globokine morja.

Ko je bilo vprašanje suhe zemlje odnosno morja okrog severnega tečaja definitivno rešeno, so se lotili raziskovalci ogromne, doslej neraziskane pokrajine med Novosibirskimi otoki in otočjem severno od Kanade proti tečaju. Raziskovalci polarnih krajev Peary, Mac Millan in Stefansson so bili mnenja, da mora biti v tej pokrajini suha zemlja kot nadaljevanje skupine otokov, ki leže severno od Kanade in se približujejo na severozapadu Grenlandiji. Med skupino teh otokov, ki jih je že deloma raziskoval O. Sverdrup, nedavno pa Stefansson, je znana Baffinova zemlja, dalje Ellesmorova, Grandtova, Banksova, Viktorijina in zemlja princea Albrehta. Oba raziskovalca sta se prepričala, da so te pokrajine polne divjačine in zato sta videla v njih zemljo bodočnosti. V arktičnem poletju, ki je zelo kratko, so podobne te pokrajine polne divjačine in zato sta videla v njih zemljo bodočnosti. V arktičnem poletju, ki je zelo kratko, so podobne te pokrajine severoameriškim prerijam. Kreda polarnih volkov se pade za severnimi jeleni, na vsakem koraku sreča raziskovalec bele lisice, bele medvede, kakor tudi nebroj manjših divjih živali in raznih ptic. Polarni kraji so torej pravi eldorado lovec in zato ni čudno, da privabijo toliko raziskovalcev, ki se pečajo tudi z lovom in zbiranjem dragocene kožuškovine.

Zanimanje raziskovalcev za dozvedno prostrano suho zemljo blizu severnega tečaja se je povečalo šele z razvojem zrakoplovstva. Prvi, ki je organiziral polet v polarne kraje, je bil Američan Byrd. Startal je v Kingsbayu na Spitzberguh in ko je dosegel severni tečaj, se je vrnil v Kingsbay. Njegov uspeh je bil bolj sportnega nego znanstvenega značaja. Za njim je preletel severni tečaj Amundsen in pristal v Pont Barowu na Aljaski. Niti Byrd in Amundsen nista opazila v bližini severnega tečaja suhe zemlje. Nedavno je preletel v nasprotni smeri severni tečaj ameriški letalec Wilkins, ki je letel nad 20 ur in pristal v Kingsbayu. Tudi on je zaman iskal suho zemljo. V polarnem ledu je videl sicer velike razpoke, toda ledena skorja ni bila nikjer tako izbočena in nakopičena, kakor je na kopnem.

Wilkins bi bil rad izmeril morja globino, pa ni lahko ponovno startal. Ugotovil je, da Crockerjeva zemlja, ki jo je baje videl Peary, sploh ne obstoja.

S tem je menda vprašanje velikega kompleksa suhe zemlje blizu severnega tečaja definitivno rešeno. S tem pa še ni rečeno, da okrog severnega tečaja ni manjših otokov kot nadaljevanje točaja od Severna, Amerike. To da pomen teh otokov bi ne bil posebno velik, tudi če bi res obstojali. Pač pa čaka raziskovalce polarnih krajev okrog severnega tečaja še mnogo hvalnega in važnega dela, ker je treba raziskati ta del zemlje iz zemljepisnega, naravoslovnega, biološkega in fizikalnega vidika. General Nobile, ki je s svojo ekspedicijo najbrž podlegel elementarnim silam, je tik pred startom izjavil, da je prepričan, da se razproštrata okrog severnega tečaja suha zemlja. Toda ta izjava je padla v času, ko Nobile še ni vedel, da je Wilkins preletel severni tečaj.

Tudi na južnem tečaju čaka raziskovalce še mnogo novih raziskovanj. Na južnem drugačne nego na severnem. Dočim se razprostira okrog severnega tečaja ogromna morska kotlina, obdaja južni tečaj po Amundsenovih ugotovitvah prostrana in gladka ledena planota, ki skoro nima konca ne kraja. Sam južni tečaj leži 3500 m nad morsko gladino. Amundsen ni samo odkril južnega tečaja, marveč je ugotovil tudi zvezo med južnim delom Viktorijine zemlje in zemlje kralja Edvarda. Viktorijina zemlja, ki jo obdala na jugu sloviti Rossov ledeni jez, tvori mogočno planoto, eno največjih na svetu. Gorski kompleks v tem delu zemlje, znana pod imenom pogorje kraljice Maud, se razprostira čez ves arktični kontinent. Tako zvana zapadna antarktika s sosednjimi otoki, ki tvorijo z večnim ledom pokrite goske grebene, visoke 2000 do 2500 m, je prav za prav nadaljevanje južnega dela ameriškega kontinenta. Po najnovjših raziskovanjih lahko trdimo, da se razprostira okrog južnega tečaja ogromna pokrajina, ki jo nazivajo raziskovalci šesti del sveta. V zemljepisju je znana ta pokrajina kot antarktika.

Kako velika je ta pokrajina, še ni točno znano. Nekateri raziskovalci menijo, da meri 14, drugi pa trdijo, da znaša njena površina celo 19 milijonov kvadratnih kilometrov. Vsekakor je del zemlje okrog južnega tečaja večji nego Evropa. Ta ogromni kompleks suhe zemlje je večinoma pokrit z ledom. Samo okrog 100 kv. km te zemlje je brez ledu. Južni polarni kraji seveda niso naseljeni in tudi divjih živali ni toliko, kakor okrog severnega tečaja. Da okrog obeh tečajev niso bile zemlje večnega ledu in snega, pričajo razne okamenine, ki so jih našli v nižjih plasteh zemlje in ki dokazujejo, da je bilo v preteklih časih na obeh tečajih toplo, zelo tropično podnebje.

KONCERTI A. ŠUBELJA

21. oktobra, Collinwood, O.
27. oktobra, Girard, O.
28. oktobra, Lorain, O.
18. novembra, Chisholm, Minn.
25. novembra, Duluth, Minn.
16. decembra, Pueblo, Colo.

JUGOSLOVANSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Kly, Minneapolis

ROJAKI, NARODJASTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

DOMAČA ZDRAVILA

V zalogi imam jedino zdravilo, katerega jemanje daje in izpopolnjuje domača zdravila. Imamo priprave, da vam pošljemo vzorci zdravil, ki jih potrebujete.

DOMAČI ZDRAVNIK

Pišite po brezplačni knjigi, v kateri vam bomo poslali vsa zdravila, ki jih potrebujete. Vse zdravila bodo poslani brez plačila.

Math. Pender
Box 100, City Hall Bldg.
New York, N. Y.

Edina nepristranska slovenska podpora Jednota v Ameriki. Nihče vam ne more dati večjega političnega vpliva. Ste se združili v REATSKA organizacija s tem blagajno in vam damo: VSI ZA ENOGLA, EDEN ZA VSE. Nad sto odstotno uspešnost, tudi pri bilnih človek, sta tisti dolžni prenehati in se združiti s tistimi človeki v obliki združenja. Članke naše glasila "Novo Debo", širite prave bratstvo in pristojnost k svoji blazni podpirati organizaciji JOKA. Gledajte, kako vam bodo na novo družilo. Pišite po poštomu na glavnega tajnika: Joseph Finkler, Kly, Minn.

ZANIMIVI in KORISTNI PODATKI

FOREIGN LANGUAGE INFORMATION SERVICE — JUGOSLAV BUREAU

Volilci, ki ostanejo doma.

Koliko izmed 60 milijonov vpravičenih volilcev pojde dne 6. novembra na volišče, ko se izbere nov predsednik in nov kongres?

Ljudsko štetje od 1. 1920 naštevati tudi prebivalstvo volilne starosti. Po istem je bilo v Združenih državah čez 60.000.000 ljudi v starosti čez 21 let. Od teh je bilo treba odšteti 8.500.000 inozemcev enake starosti in druge skupine, ki nimajo volilne kvalifikacije. Preostajalo je torej 52.000.000 državljanov in državljanek — po rojstvu ali naturalizaciji, — imajočih volilno pravico. L. 1920 pa so vsi predsedniški kandidati skupaj dobili 26.714.000 glasov. Glasovalo je torej le prav malo več kot 50 odst. od vseh vpravičenih volilcev.

Treba sicer priznati, da l. 1920 ni bilo tipično leto, ker je bilo prvo leto, ko so vse ženske dobile volilno pravico. Ali l. 1924 vzle vsej agitaciji "to get out the vote", je bilo oddanih le nekaj čez 29.000.000 glasov ali 50,3 odst. vpravičenih volilcev.

Ta brezbriznost napram volitvam pri milijonih Amerikancev je pojav modernih časov in dela skrbi mnogim državljanom. Statistike pokazujejo, da je l. 1880 več kot 80% vpravičenih volilcev šlo na volišče. V dobi od l. 1880 do 1896 je volilo povprečno več kot 80 izmed vsakih vpravičenih volilcev.

Od l. 1896 do danes opazujemo stalno pojanje volilne sile dežele in številno državljanov, ki ne gredo voliti, je vedno večje. L. 1900 je odstotek oddanih glasov padel na 77, l. 1904 na 67,6, l. 1912 na 62,8, l. 1920 na 50,9 in l. 1924 na 50,3 odst.

Številno volilcev, ki ostanejo doma, je še večje v letih, ko niso predsedniške volitve. Tako je bilo v Združenih državah l. 1926 izvoljenih 34 governorjev, 34 senatorjev, vsa reprezentativna zborstva, večina državnih legislatur in na tisoče mestnih zastopnikov. Vendarle manj kot ena tretjina vpravičenih volilcev se je pobričala oddati svoj glas.

Ta položaj je zlasti slab v nekaterih državah. Dočim je l. 1924 glasovalo v državi West Virginia 74,1 odst. vseh vpravičenih volilcev in v Indiani 70,7 odst. le 45,1 odst. vpravičenih volilcev države Pennsylvania je šlo voliti. V državi South Carolina le 7,1 odst. je glasovalo; to je zlasti radi nevedelosti črnece.

Strožji volilni zakoni, registracija in pismenostni izpiti utegnejo imeti svoj vzrok v tem padanju dejanskih volilcev, ali treba priznati, da nastane jako kritično vprašanje v demokraciji, ako le polovica volilcev izvršuje volilno pravico.

Novi volilci.

Ceni se, da bo letos več kot 7 milijonov mladih moških in žensk, ki so l. 1924 bili v starosti med 17. in 20. letom, imeli prvič priliko vdeležiti se predsedniških volitev. Dodamo k njim nekoliko tisoč tujerodcev, ki se je naturaliziralo od l. 1924 naprej in živajo letos volilno pravico.

Pomembnost teh novih volilcev se ne sme nikakor podceniti. Treba je pomisliti, da največja pluraliteta (razlika med številom glasov, oddanih za zmagojučega kandidata, in številom glasov za kandidata, ki je za njim dobil največ glasov), ki jo je kak predsedniški kandidat kdaj dobil, je znašalo 7.000.000. To pomenja, da vojska novih volilcev je v stanu odločiti izid volitev.

Za novega volilec je predsedniška volitev prilika, da aktivno pokaže državljanstvo, in svojo zavednost državljanjskih dolžnosti. Prizadevanje, da se priganja čim večje mogoče število državljanov na volišče, ni le v svrhu večjega števila glasov, ampak brez ozira na stranke, — da bodi volitev zares resnični izraz ljudske vo-

lje in ne le dela ljudstva. Nikdar se ne pretresujejo osnovna načela ameriškega življenja tako obsežno in iz raznih stališč kot tekem predsedniške kampanje in nikdar nimajo državljani enake prilike, da se udeležujejo kot činitelji politične bodočnosti te dežele.

Voliti je privilegij, pravica ali dolžnost?

Voliti pomenja vdeležitev na vladni potni glasovanju. Začeti od prve volitve pod Konstitucijo leta 1789 so ameriški državljani izvolili 30 predsednikov in 70 kongresov. Vlada v 48 državah se je vzdržala potom splošnih volitev. Mesta in občina se upravljajo potom volitev.

Imamo dvojne državnopravne teorije glede volitev: 1. da gre za privilegij, ki ga država podeljuje posameznikom; 2. da gre za naravno, bistveno pravico vsakega državljanca. Ta slednja teorija je posledica revolucionarnih gibanj 18. stoletja in je teorija, na kateri se osnuje volilna pravica ameriških državljanov. Federalna ustava (konstitucija) poudarja volilno pravico vsakega državljanca, tukaj rojenega ali naturaliziranega, ali pravila o izvrševanju volilne pravice so bila prepuščena posameznim državam.

Borba za splošno volilno pravico.

V Ameriki je prišlo do splošne volilne pravice še le po dolgi in ostri borbi. V kolonialni dobi so se zahtevale stroge verske kvalifikacije, zlasti v nekateri new-englandskih kolonijah, in katoličani, židje in kvakerji v splošnem niso imeli volilne pravice. Massachusetts je imel tudi neko moralno kvalifikacijo — zahtevalo se, da volilec bode "oseba civilne konservacije (!) tihega in miroljubnega obnašanja".

Volilna pravica se je razširila še le počasi. Vsaka kolonija je imela svoj naturalizacijski zakon, dokler ni angleški parlament l. 1746 sprejel splošni zakon za vse kolonije: ta je med drugim zahteval kot pogoj naturalizacije protestantsko veroizpoved in sedemletno bivanje.

L. 1787, ko je bila proglašena Izjava neodvisnosti, je bilo v Ameriki kakih 150.000 vpravičenih volilcev izmed prebivalstva petih milijonov.

Verske zapreke so izginile s sprejemom Konstitucije. Države so počasi odpravile druge zapreke, celo ono glede spola. Zapadne države so vedno predvodile v gibanju za splošno volilno pravico.

GROZDJE

Kot je rojakom že znano, da imam večletne skusnje o grozdju. Prodajam grozdje vseh vrst na debelo in na drobno. Tudi cele kare naravnost iz vinograda ali pa od tate.

BLAGO IZVETNO. CENE NIZKE.
Newyorsk grozdje je letos en mesec zgodnje in prve pošiljave se prične 15. sept.

Burkley Produce Co.

17th & PIKE STS.,
PITTSBURGH, Pa.
Bell Phone: 2960 Atlantic
LEO ŠKODA, Manager

IŠČEMO DOGARJE!

Gozd dober, še nikdar sekan, plačamo \$120.00 za tisoč kosov 42 col dolgih marvalnih dog. — Pišite na: Mossman & Co, Inc., New Orleans, La., ali na: Frank Osbolt, Box 81, Liberty, Texas, (2x 17&18)

PRAV VSAKDO —

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh — **MALI OGLASI** v "Glasu Naroda"

